

Álvarsfrágreiðing í summarferiutíð!

Oddagrein

BÚSKAPARRÁÐIÐ er nýliga komið út við nýggjari frágreiðing um stöðuna í landinum. Hetta er fyrstu ferð, at slík frágreiðing kemur út í slíkum líki, og er hetta at fegnast um. Vit ynskja ráðnum góðan arbeiðshug víðari og vóna, at hetta verður fastur táttur. Frágreiðingin er sum so eitt sera gott amboð hjá bæði politikarunum, vinnulivsfolki o.ø. Fyrr hava vit bert verið von við eini danskari frágreiðing av hesum slag. Navnið spillir ongán, men tað er uppá tíðina, at okkara egnu fólk gera slíkar frágreiðingar.

MEN eitt sindur óheppið er tað eftir okkara tykki at koma við frágreiðingini júst í eini tíð, tá samfelagið meira ella minni liggur lamið, soleiðis at skilja, at tingið er ikki saman, landsstýrismenn hava summarfri og tær mongu góðu kreftir, sum eru so sera týðningarmiklar í orðaskiftinum, tær eru kanska eisini í summarfri. At Búskaparráðið so eisini kemur við eini rættliga allarmerandi frágreiðing ger stöðuna so mikið verri. Nettup tí er meira neyðugt enn nakrantíð at geva okkum fær um hana, men vit siggja, at lítil og eingin deðbatt hevur verið um frágreiðingina. At so bæði útvarp og sjónvarp hava síni bestu fólk á Oyggjaleikunum júst um sama mundið sum Búskaparráðið gevur út eina so týðandi frágreiðing er eftir okkara tykki eisini sera álvarsligt. Hetta átti Búskaparráðið eisini at hafa hugsað um, og kanska hesi orð kunnu vera at skilja sum ein positiv áminning um, hvussu hetta hevði kunnað verið betri tímað eina øðru ferð. Tí hvat líkast tað, at koma við slíkari frágreiðing, tá fjølmiðlarnir eru amputeraðir av feriu og oyggjaleikum, og at samfelagið annars er nær-um avtoftað, tí fólk eru úti og ferðast.

EITT høvuðsendamálið við slíkari frágreiðing er jú nettup at fáa eitt orðaskifti beinanvegin. At fáa okkara politikarar at stiga fram og gera viðmerkingar. So her haltað onkunstaðni, og møgulega átti Búskaparráðið til eina øðru ferð at gjørt sær tankar um nettup hetta, sum verður framfært her. At koma við so álvarsamari frágreiðing, ið eisini krevur atgerðir frá politikarum síðu her og nú, júst í eini tíð, tá landið nærum liggur í dvala, er sera undrunarvert.

HVAT er tað tá, sum er so týðningarmikið, ið verður fært fram av Búskaparráðnum! Vit hava viðgjørt tað her í blaðnum og skulu tí ikki endurtaka tað her men bert vísa á, at Búskaparráðið mælir til at skerja fiskiflota, so eitt nú toskastovnurin ikki verður so hart tryttur. Hetta fer so at hava við sær afturgongd í samfelagnum. Arbeisloysi fer at vaksa og ALS-skipinin fer at hava brúk fyri fleiri pengum osfr. Men landskassin fer at tola hetta verður sagt. Betur er longu nú at binda um lan fingur heldur Búskaparráðið.

EFTIR okkara tykki er ein mangul í hesi frágreiðing afturvendandi spurningurin um, hvi vit fáa so lítið fyri okkara fisk. Eftir okkara tykki - og hetta hevur eisini verið endurtikið aftur og aftur seinastu árin av einum av okkara skribentum, John Smith - so bliva vit við at farauttan um sagns kerne. Og tað er spurningurin um at fáa ein fiskiflota, sum kann hageiða fiskin á mest skynsama hátt og eina fiskivinnu, sum kann fáa fiskin til holdar, soleiðis at besti prisur fæst fyri hann. Bara at skerja flota, soleiðis at vit kanska sita eftir við tí partinum, sum ger minst við at hageiða fiskin á besta hátt, er lítil meining í. Bara at tosa um at minka flota við so og so nógvum skipum loysir á ongan hátt trupulleikarnar. Vit mugu fara víðari og lurta eftir teimum, sum fyri deyvum oyrum hava júkað um, hvat vit veruliga megna gera, skulu vit fáa fiskivinnuna at bera seg. Talan er rætt og slætt um at broyta hugburð og gera fiskivinnu til eina edla vinnu, sum framleiðir eina edla vøru. Ikki sum nú, har talan bara er um 2. ella 3. floks vøru. Tað er so mangt at triva í sambandi við frágreiðingina hjá Búskaparráðnum og tað skulu vit vanda aftur til. Vit vilja undir øllum umstøðum - eftir ferimun, nú tað er summartíð - royna at fáa umrøddu frágreiðing til debat. Í hesum sambandi fara vit, at heita á lesararnar um at gera sitt til, at henda frágreiðingin ikki fer aftur við borðinum, men fær tað viðgætt, sum hon hevur uppiðorið.

Sosialurin

Viðmerking

Vilhelm Johannesen, løgtingsmaður:

Fleiri ávaringararlúrar fara at yla

Fyra meira enn einum ári síðani blásti javnaðarflokkurin í ávaringararlúrin. Meira enn eitt ár seinni - fyri einum mánaði síðani - komu somu tónar frá figgjarnevndarformanninum. Og nú hevur so búskaparráðið sett ávaringararlúrin at yla

Tann fyrsta frágreiðingin frá nývalda búskaparráðnum er nú komin. Við stórum seymi slær búskaparráðið fast, at føroyska kreppan var í hæddini í 1992 og 1993 og at tey fyrstu tekini til, at afturgongdin var við at stæða, komu longu í seinnu helvt av 1994.

Hetta er júst tað, sum undirritaði hevur víst á, bæði her í blaðnum og fráttingsins røðarpalli. Kreppan var í hæddini í 1992/93. Hetta seinna árið komu vit á botn og í 1994 fór at ganga hinvegin aftur. Men framgongdin var sera lítil í byrjanini. Ongin ivi er um, hvør orsök in var til, at gongdin vendi. Tað var tann sera harði figgjar- og búskaparpolitikkurin, sum varð ríkin í 1992, 1993 og 1994, fyrst av samgonguni millum javnaðarflokkinn og fólkaflokkinn, og síðani av samgonguni millum javnaðarflokkinn, tjóðveldisflokkinn og sjálfstýrisflokkinn.

Tá samgongan hjá Edmundi Joensen tók við á heysti 1994 vóru tey tungu tøkini longu tikin. Tey tøkini vóruð tikin av teimum báðum samgongunum, ið sótu frammanundan, og sum javnaðarflokkurin stóð á odda fyri. Hjá Edmundi Joensen og sambandsflokkinum var onki at gera, uttan at heysta ávøkstur in av tí, aðrir høvdu sátt. Tá sambandsflokkurin tók við politisku leiðsluni, var spurningurin, um nýggja samgongan hevði evnir og handalag at leggja ein politikk til rættis, sum kundi tryggja, at búskaparliga

framgongdin kundi halda fram. Men í løtuni bendir alt á, at politisku evnini og handalagið ikki rúkkja til, við tí úrsliti, at fleiri ávaringararlúrar nú eru farnir at yla.

Tað er meira enn eitt ár síðani at javnaðarflokkurin setti spurnartekin við politikkinn hjá samgonguni. M.a. víði flokkurin ikki góðtaka uppskotið til nýggja bygnað í landsstýringini, sum danin Finn Norman Christensen hevði greitt úr hondum, men ynskti at uppskotið varð nágreinliga viðgjørt í landsstýringun og í samgonguni, aðrenn nakar partur av tí varð settur í gildi. Hetta góðtøku lögmaður og sambandsflokkurin ikki. Javnaðarflokkurin skuldi bara makka rætt ella fekk hann durafjórðing. Hetta seinna hendi. Og í frágreiðingini hjá búskaparráðnum siggja vit úrsliti. Síðani 1994 er talið av stórvum í almenna sektorinum økt við umleið 900. Av hesum er talan um 200 stovr í fyrstingini.

Fyri nøkrum vikum síðani tókst figgjarnevndarformaðurin, sum er sambandsmaðurin Suni Jacobsen, at vakna við kaldan drey. Í grein í Dimmalætting ger hann vart við, at hansara eigna landsstýri ikki hevur tamarhald á almennu útreiðslunum og visir á fleiri dømir, har samgongan gjarar nógvur 10 tals milliónir út úr landskassanum, uttan at útvega samsvandi inntøkur til landskassan ella at ávísar samsvandi sparingar. Hetta er

rætt, men als ikki nakað nýtt, tí tað var júst henda vandan, javnaðarflokkurin vísti á fyri meira enn einum ári síðani. Tá læt figgjarnevndarformaðurin seg ikki purra út. Hann svav bara víðari.

Í frágreiðingini sigur búskaparráðið annars, at búskaparligu hagtølini fyri 1996 sum heild sýna framgongd. Sagt verður, at fyri fyrstu ferð í átta ár var fráflyingin minni enn tilflyingin, at lónarútgjaldingar næktust í so at siga øllum vinnugreinum, at landingarnar til føroyskar fiskikeyparar øktust, at toska- og hýsufiskiskapurin við Føroyar vaks munandi, at innflutningurin av tilfari til vinnuvirksemi øktist, at nýtslan hjá húsarhaldunum ikki minst av bilum øktist, gjaldsjavnin hevði avlop, uttanlandsskuldin er minkað munandi og landskassin og kommunurnar fingumunandi betri figgjarlig úrslit enn árin frammanundan.

Men so er eisini alt tað góða sagt. Útlitini fyri 1997 eru als ikki so bjørt sum tøluni fyri 1996 eru. Búskaparráðið roknar við at bæði handelsjavnin og gjaldsjavnin fara at versna í 1997. Í frágreiðingini fær landsstýrið tað skoðsmál, at tað rekur ein slakan figgjarpolitikk og hevur lyndi at økja almennu útreiðslurnar, soleiðis at tað lættliga kann koma í ta stöðu at skula táttá í, tá tørvur er á at slaka. Búskaparráðið heldur, at tað hevði verið skilabetri, um landsstýrið ístaðin færdi ein heldur stramman figgjarpolitikk, og nýtti høvið til at gjalda almennu skuldina nakað niður.

Fólk eiga at leggja sær í geyma, at í 1994, 1995 og ein stóran part av 1996 eisini, var javnaðarflokkurin við í samgonguni. Hesa tíðina hevði javnaðarflokkurin ábyrgdina av figgjarálum. Sambært frágreiðingini hjá búskaparráðnum var hesin parturin av samgongutíðini rímliga góður. Vit kunnu eisini siga, at hesin parturin var heilt góður. Men nú er verri. Nú eru ávaringararlúrnir av álvara farnir at yla.

Hvørt mansbarn í landinum veit hvat klokkan hevur sligið. Spurningurin er bara, um Edmund Joensen og hansara landsstýri og hansara samgonga hava lisið og skilt skriftina á veggnum?

Klaksvík, 7. juli 1997
Vilhelm Johannesen

Frá Pizzaria, Skáanum & Hollywood

Okkum tørvar røsk fólk at arbeiða á ólavsøku.

Tlf. 18866

GF ELEKTRONIK

Vit hava stongt frá mánadegi 7. juli til 22. juli.

GF ELEKTRONIK